ZÁSADY PRO UDĚLOVÁNÍ A UŽÍVÁNÍ REGIONÁLNÍCH ZNAČEK V RÁMCI SYSTÉMU REGIONÁLNÍHO ZNAČENÍ ASOCIACE REGIONÁLNÍCH ZNAČEK

PREAMBULE

Regionální značky v systému regionálního značení, který dlouhodobě rozvíjí Asociace regionálních značek, z.s. (dále jen „ARZ“) jsou nástrojem podpory místních producentů, služeb a regionálních ekonomik, založeném na důvěryhodnosti, kvalitě a vazbě na konkrétní území.

Po více než dvaceti letech fungování regionální značky prokazují, že nejsou pouze označením původu výrobku či služby, ale **představují veřejnou garanci odpovědného přístupu k regionu, jeho přírodním a kulturním hodnotám a dlouhodobé udržitelnosti**.

Tyto Zásady vymezují značku jako koncepčně a odborně řízený systém, založený na partnerství mezi ARZ, regionálními koordinátory a držiteli značky. Značka není nárokovou licencí, ale výsledkem posouzení souladu výrobku, služby či zážitku a jednání jejich nositele s cíli a hodnotami systému regionálních značek.

Zásady současně vytvářejí rámec pro **postupný rozvoj systému**, včetně možnosti diferenciace certifikace, zavádění speciálních certifikačních kritérií pro určité skupiny a reagování na nové společenské, environmentální a odborné výzvy.

ČLÁNEK 1

Poslání, hodnoty a ambice značky

1.1 Poslání značky

Posláním regionální značky je podporovat rozvoj konkrétního regionu prostřednictvím:

- zviditelňování kvalitních místních výrobků, služeb a zážitků,
- posilování místní ekonomiky a odpovědného podnikání,
- ochrany a šetrného využívání přírodních a kulturních hodnot regionu,
- podpory udržitelného cestovního ruchu a vztahu návštěvníků k danému území.

Značka garantuje původ, kvalitu a vazbu na region a přispívá k posilování důvěry spotřebitelů i veřejnosti v místní produkci a služby.

1.2 Hodnoty značky

Systém regionálních značek je založen na těchto základních hodnotách:

- **regionálnost** – skutečná vazba výrobku, služby či zážitku na konkrétní území a místní komunitu,
- **tradičnost** – respekt k místním tradicím, znalostem a řemeslným či kulturním postupům, včetně jejich soudobého rozvoje,
- **odpovědnost** – environmentální i sociální odpovědnost vůči regionu, místním komunitám a širší společnosti,
- **důvěryhodnost** – značka jako veřejný závazek vůči spotřebitelům, partnerům i regionu,
- **dlouhodobost** – preference udržitelných přístupů před krátkodobým ekonomickým ziskem,
- **respekt k přírodním zdrojům a hodnotám území** – šetrné využívání přírodního bohatství regionu s ohledem na jeho zachování pro budoucí generace.

Tyto hodnoty tvoří **referenční rámec** pro rozhodování v rámci certifikace, užívání značky i případného odebrání práva značku užívat.

1.3 Cíle a rozvoj systému

ARZ usiluje o to, aby systém regionálních značek:

- zůstal otevřený místním producentům a poskytovatelům služeb,
- současně však umožňoval **postupné zvyšování nároků na kvalitu, odpovědnost a environmentální přínos**,
- vytvářel prostor pro **detailnější certifikaci vybraných skupiny projektů** a její pilotní testování,
- reagoval na rozdílné podmínky jednotlivých regionů a typů produktů.

Rozvoj systému probíhá postupně, s využitím přechodných období a výjimek, tak aby byl **řiditelný, spravedlivý a dlouhodobě udržitelný**.

ČLÁNEK 2

Architektura systému a role aktérů

2.1 Asociace regionálních značek, z.s. (ARZ)

Asociace regionálních značek, z.s. (dále jen „ARZ“) je **nositelem a garantem systému regionálních značek** na národní úrovni.

ARZ zejména:

- stanovuje základní koncepci, hodnoty a směřování systému regionálních značek,
- vytváří, aktualizuje a schvaluje Zásady pro udělování a užívání značek,
- vydává certifikáty všech značek a vede jejich evidenci,
- zajišťuje metodické vedení regionálních koordinátorů, včetně konzultací certifikačních kritérií a poplatků za udělení a užívání značek,
- podporuje jednotnost systému při respektování regionálních specifik,
- zastupuje systém regionálních značek navenek, včetně mezinárodní spolupráce,
- může zřizovat odborné a metodické orgány nebo pracovní skupiny pro rozvoj certifikačních kritérií, environmentálních standardů a nadstavbových úrovní certifikace,
- schvaluje výjimky, přechodná ustanovení a pilotní režimy v souladu s těmito Zásadami.

ARZ nevstupuje do individuálního hodnocení konkrétních výrobků, služeb či zážitků, pokud tyto Zásady nestanoví jinak.

2.2 Regionální koordinátor značky

Regionální koordinátor je **exekutivním nositelem systému regionální značky** v daném regionu.

Regionální koordinátor zejména:

- zajišťuje realizaci systému regionální značky v souladu s těmito Zásadami
- ve spolupráci s ARZ vydává závazné přílohy k Zásadám – certifikační kritéria konkrétní značky a sazebník poplatků za udělení a užívání značky,
- jmenuje členy certifikační komise v souladu s požadavky těchto Zásad,
- přijímá a administruje žádosti o udělení značky,
- kontroluje formální úplnost žádostí a jejich soulad s povinnými kritérii,

- zajišťuje komunikaci s žadateli a držiteli značky,
- organizuje jednání certifikační komise a vytváří jí podmínky pro nezávislé rozhodování,
- na základě rozhodnutí certifikační komise uzavírá smlouvy o užívání značky a distribuuje certifikáty vydané ARZ,
- zajišťuje propagaci značky a komunikaci s veřejností,
- odpovídá za kontrolu plnění Zásad a certifikačních kritérií na regionální úrovni; kontrolu provádí namátkově nebo na základě podnětů a zjištěná pochybení předává k posouzení certifikační komisi.

Další práva a povinnosti regionálního koordinátora jsou upraveny Vnitřním řádem ARZ v platném znění, který je zveřejněn na webovém portálu www.regionalni-znacky.cz.

Regionální koordinátor **není oprávněn zasahovat do věcného rozhodování certifikační komise** o udělení, podmínění nebo neudělení certifikátu.

2.3 Certifikační komise

Certifikační komise je **nezávislým odborným hodnoticím orgánem** pro udělování certifikátů regionální značky v daném regionu.

Certifikační komise zejména:

- posuzuje splnění certifikačních kritérií výrobcem, výrobkem, službou nebo zážitkem,
- hodnotí soulad s cíli a hodnotami značky dle těchto Zásad,
- rozhoduje o udělení, podmíněném udělení nebo neudělení certifikátu,
- může navrhnout omezení rozsahu certifikace nebo úpravu názvu certifikovaného produktu,
- může doporučit odebrání certifikátu v případě porušení Zásad.

Rozhodování certifikační komise je **kolektivní**, probíhá na základě odborného posouzení a musí být **odůvodněné**. Usnesení komise přijímá hlasováním, které upravuje Jednací řád – viz čl. 6.3.

Členové certifikační komise rozhodují na základě svých znalostí a přesvědčení a nejsou při rozhodování vázáni pokyny regionálního koordinátora ani ARZ.

2.4 Složení a jmenování certifikační komise

Certifikační komise má **odborně vyvážené složení**, které odpovídá charakteru regionu a certifikovaných produktů, služeb a zážitků.

Komise se skládá zejména ze zástupců:

- místních výrobců nebo poskytovatelů služeb,
- odborných institucí (např. ochrana přírody, kultura, vzdělávání),
- samosprávy nebo dalších relevantních regionálních aktérů.

Členy certifikační komise jmenuje regionální koordinátor na základě těchto Zásad. Při jmenování dbá na odbornou kvalifikaci, nestrannost a střet zájmů členů komise. Při jmenování může stanovit délku funkčního období členů komise.

ARZ může vydat **metodické doporučení ke složení certifikačních komisí** a v odůvodněných případech požadovat jeho respektování.

2.5 Odborné a metodické struktury ARZ

ARZ může pro účely rozvoje systému regionálních značek zřizovat:

- národní odborné nebo metodické komise,
- tematické pracovní skupiny,
- pilotní hodnoticí orgány.

Tyto struktury slouží zejména k:

- rozvoji a testování nových certifikačních kritérií a nadstavbových úrovní certifikace,
- benchmarkingu a mezinárodní spolupráci,
- metodické podpoře regionálních komisí.

Rozhodovací pravomoci těchto struktur vůči regionálním certifikačním komisím jsou vždy **výslovně stanoveny** a časově nebo věcně omezeny.

ČLÁNEK 3

Povaha značky a vstup do systému

3.1 Povaha regionální značky

Regionální značka je **nástrojem certifikace kvality, původu a odpovědného přístupu k regionu**, založeným na odborném posouzení a dlouhodobém partnerství mezi držitelem značky a systémem regionálních značek.

Značka:

- není nárokovou licencí ani automatickým označením původu,
- je výsledkem posouzení souladu výrobku, služby nebo zážitku a **současně způsobilosti jejich nositele** s cíli a hodnotami systému regionálních značek,
- **představuje veřejnou garanci**, kterou ARZ a regionální koordinátor poskytují spotřebitelům a veřejnosti.

3.2 Nárok na odborné posouzení žádosti

Splnění minimálních certifikačních kritérií zakládá žadateli **nárok na odborné posouzení žádosti**, nikoli nárok na udělení regionální značky.

Certifikační komise posuzuje každou žádost individuálně a je oprávněna:

- značku udělit,
- udělit značku s omezením nebo podmínkami,
- žádost zamítnout,

a to i v případě, že jsou formální a bodová kritéria splněna.

3.3 Podmínky vstupu do systému regionálních značek

Do systému regionálních značek mohou vstoupit výrobci, poskytovatelé služeb nebo organizátoři zážitků, kteří:

- působí v daném regionu nebo mají k regionu prokazatelnou vazbu,
- splňují certifikační kritéria stanovená v přílohách těchto Zásad pro místně příslušnou značku,
- jsou způsobilí dlouhodobě reprezentovat region a hodnoty značky.

Vstup do systému regionálních značek je založen na **dobrovolnosti**, transparentním procesu a odborném posouzení.

Účast v nadstavbových nebo pilotních režimech certifikace **není povinná** a není podmínkou pro zachování základní certifikace, pokud tyto Zásady nestanoví jinak.

3.4 Rovné zacházení a respekt k rozdílným podmínkám

Systém regionálních značek je založen na principu **rovného zacházení se žadateli** při současném respektování:

- rozdílných přírodních, kulturních a socioekonomických podmínek jednotlivých regionů,
- rozdílných typů výrobků, služeb a zážitků,
- různých možností zapojení do nadstavbových certifikačních režimů.

Rozdílné požadavky nebo postupy vyplývající z diferenciace systému nejsou považovány za porušení rovného zacházení, pokud jsou **transparentně odůvodněné** a v souladu s těmito Zásadami.

3.5 Partnerství a dlouhodobý vztah

Udělením regionální značky vzniká mezi držitelem certifikátu a systémem regionálních značek **partnerský vztah**, založený na vzájemné důvěře, odpovědnosti a respektu k pravidlům systému.

Držitel certifikátu bere na vědomí, že:

- užívání značky je podmíněno trvalým plněním certifikačních kritérií a Zásad,
- značka může být odebrána v souladu s těmito Zásadami a smlouvou o užívání značky,
- systém regionálních značek se může vyvíjet a klást postupně vyšší nároky.

3.6 Vztah značky k systému ARZ

Regionální značka je nedílnou součástí systému regionálních značek spravovaného ARZ, a je založena na jednotné vizuální identitě (definované v dokumentu Jednotný vizuální styl ARZ) a licenčním rámci.

Oprávnění užívat regionální značku, včetně jejího grafického ztvárnění a souvisejících prvků vizuální identity, je vyhrazeno výhradně subjektům zapojeným do systému regionálních značek v souladu s těmito Zásadami a příslušnou smluvní dokumentací.

ČLÁNEK 4

Certifikát, smlouva a oprávnění k užívání značky

4.1 Právní povaha oprávnění

Rozhodnutím certifikační komise o udělení značky vzniká žadateli nárok na uzavření smlouvy o užívání značky s regionálním koordinátorem.

Oprávnění užívat regionální značku vzniká uzavřením smlouvy o užívání značky, v rozsahu a na dobu stanovenou v certifikátu, který je nedílnou přílohou smlouvy.

Certifikát je vydáván ARZ na základě rozhodnutí certifikační komise, potvrzuje rozsah oprávnění (certifikovaný výrobek, službu nebo zážitek) a dobu jeho platnosti. Datum na certifikátu odpovídá datu rozhodnutí certifikační komise.

Smlouva o užívání značky se uzavírá na dobu určitou, která odpovídá době platnosti certifikátu.

4.2 Vydávání certifikátu

Certifikát **vydává ARZ**, ve spolupráci s příslušným regionálním koordinátorem, jako výstup systému regionálních značek.

Regionální koordinátor odpovídá za **věcnou správnost a úplnost údajů**, které jsou podkladem pro vydání certifikátu, zejména za:

- identifikaci držitele certifikátu,
- vymezení certifikovaného výrobku, služby nebo zážitku v rozsahu schváleném certifikační komisí,
- dobu platnosti certifikátu.

ARZ odpovídá za **formální podobu certifikátu, jeho vydání a evidenci** v rámci systému regionálních značek.

4.3 Doba platnosti certifikátu

O době platnosti certifikátu rozhoduje certifikační komise. Certifikát je zpravidla udělován poprvé na dobu 2 let. Po uplynutí této doby může certifikační komise při opětovném posouzení žádosti rozhodnout o obnovení certifikátu na dobu, kterou stanoví v rozhodnutí; obvyklá doba obnovení činí 3 roky.

4.4 Forma certifikátu

Certifikát může být vydán **v listinné nebo elektronické podobě**.

Elektronický certifikát je považován za plnohodnotný oficiální dokument systému regionálních značek, pokud je:

- jednoznačně identifikovatelný,
- evidovaný v systému ARZ,
- vydaný v souladu s těmito Zásadami.

4.5 Poplatky za udělení a užívání regionální značky

Udělení oprávnění užívat regionální značku a jeho další užívání může být spojeno s poplatky, které jsou příjmem příslušného regionálního koordinátora a jsou určeny k úhradě nákladů spojených s certifikačním procesem a dále s koordinací a propagací značky. Výše, struktura a podmínky těchto poplatků jsou upraveny samostatným sazebníkem poplatků vydaným příslušným regionálním koordinátorem, uvedeným na webovém portálu systému regionálních značek www.regionalni-znacky.cz v sekci příslušné regionální značky.

4.6 Evidence a kontrola

ARZ vede centrální evidenci vydaných certifikátů ve formě online databáze přístupné všem členům ARZ, která slouží zejména k:

- ověření platnosti certifikátu,
- kontrole rozsahu oprávnění užívat značku,
- zajištění jednotnosti a důvěryhodnosti systému regionálních značek.

Databáze obsahuje pouze údaje poskytnuté subjekty žádajícími o právo užívat regionální značku, které podáním žádosti souhlasily se shromažďováním údajů a jeho užíváním pro potřeby systému regionálního značení.

Držitel certifikátu, regionální koordinátor i třetí osoby mohou ověřit platnost certifikátu prostřednictvím národní kanceláře ARZ.

Veřejně přístupnou součástí této evidence je oficiální webový portál systému regionálních značek (www.regionalni-znacky.cz), který slouží jako společný katalog certifikovaných výrobků, služeb a zážitků.

ČLÁNEK 5

Předmět hodnocení

5.1 Složky hodnocení

V rámci certifikačního procesu se posuzují dvě vzájemně provázané, avšak odlišné roviny:

a) produkt (výrobek, služba nebo zážitek),
b) subjekt, který se uchází o oprávnění užívat regionální značku.

5.2 Hodnocení produktu

Hodnocení produktu se zaměřuje na jeho soulad s certifikačními kritérii stanovenými v příloze těchto Zásad pro konkrétní značku, zejména na kvalitu, původ, vazbu k regionu a přidanou hodnotu ve vztahu k cílům značky.

5.3 Hodnocení subjektu

Hodnocení subjektu se zaměřuje na jeho způsobilost dlouhodobě a důvěryhodně reprezentovat regionální značku, dodržovat tyto Zásady a jednat v souladu s jejich hodnotami.

5.4 Důvěryhodnost a dobré jméno

Součástí hodnocení může být posouzení skutečností, které se bezprostředně vztahují k certifikovanému produktu nebo k jednání subjektu v souvislosti s jeho poskytováním, výrobou nebo prezentací a které mohou mít dopad na důvěryhodnost a dobré jméno systému regionálních značek, protože jsou ve zjevném protikladu k deklarovaným hodnotám regionálních značek – viz. Čl. 1.2.

Typicky se jedná o situaci, kdy výrobek, služba nebo zážitek formálně splňuje certifikační kritéria, ale svým názvem, konceptem nebo prezentací odkazuje výlučně na trendy bez vazby k regionu, a může tak být v rozporu s hodnotami regionálnosti a tradičnosti.

5.5 Vymezení rozsahu hodnocení

Hodnocení se nevztahuje na soukromý život žadatele ani na skutečnosti, které nesouvisejí s certifikovaným produktem nebo jeho poskytováním.

ČLÁNEK 6

Rozhodování certifikační komise

6.1 Základní charakteristika

Certifikační komise je odborným a nezávislým orgánem oprávněným rozhodovat o udělení, podmíněném udělení, neudělení, omezení nebo odebrání oprávnění užívat regionální značku, a to na základě posouzení podle těchto Zásad a příslušných certifikačních kritérií.

6.2 Jednací řád

Certifikační komise se při svém jednání řídí vlastním jednacím řádem, který přijímá na svém prvním zasedání.

Jednací řád upravuje zejména svolávání a průběh jednání, usnášeníschopnost, způsob hlasování, řešení střetu zájmů, pořizování zápisu a zásady důvěrnosti. K usnášeníschopnosti komise je nutná vždy minimálně nadpoloviční většina jejích členů.

Jednací řád certifikační komise musí být v souladu s těmito Zásadami a nesmí omezovat nezávislost odborného posouzení.

6.3 Proces rozhodování

Certifikační komise může rozhodnout zejména o:

a) **udělení oprávnění užívat regionální značku**, bezvýhradně nebo s konkrétním omezením nebo podmínkami,

b) **neudělení** oprávnění,

c) **omezení nebo odebrání** již uděleného oprávnění.

Při rozhodování certifikační komise uplatňuje zásady odbornosti, přiměřenosti, rovného zacházení a ochrany důvěryhodnosti systému regionálních značek.

Rozhodnutí certifikační komise musí být vždy věcně odůvodněno.

6.4 Odvolání a přezkum rozhodnutí

Žadatel, který nesouhlasí s rozhodnutím certifikační komise o neudělení nebo odebrání oprávnění užívat regionální značku, **může podat odvolání k Radě ARZ**, prostřednictvím národní kanceláře ARZ.

Odvolání musí být podáno písemně do 30 dnů od doručení rozhodnutí certifikační komise a musí obsahovat odůvodnění.

Rada ARZ přezkoumá rozhodnutí certifikační komise z hlediska:

a) souladu s těmito Zásadami a certifikačními kritérii,

b) řádného odůvodnění rozhodnutí,

c) dodržení procesních pravidel.

Rada ARZ může:

a) odvolání zamítnout a rozhodnutí certifikační komise potvrdit,

b) vrátit věc certifikační komisi k novému projednání s konkrétními pokyny,

c) v případě závažného procesního pochybení nebo zjevné libovůle doporučit regionálnímu koordinátorovi změnu složení certifikační komise.

V případě, že důvodem sporu je nejasná nebo nedostatečná formulace certifikačních kritérií, může Rada ARZ uložit jejich úpravu nebo zpřesnění a věc do té doby odložit.

Rada ARZ rozhodne o odvolání do 60 dnů od jeho podání. Rozhodnutí Rady ARZ je konečné.

ČLÁNEK 7

Výjimky

Systém regionálních značek umožňuje v odůvodněných případech udělování časově a věcně omezených výjimek, zejména za účelem postupné implementace nových požadavků, pilotního ověřování nových přístupů nebo zohlednění specifických podmínek jednotlivých regionů.

Výjimky uděluje Rada ARZ, a to na základě odůvodněného návrhu regionálního koordinátora nebo z vlastního podnětu, vždy za daných podmínek a na konkrétní období. Maximální doba udělení výjimky jsou 2 roky, s možností jednorázového prodloužení o další 2 roky, za podmínky zdokumentování důvodů prodloužení. Na udělení výjimky není právní nárok.

O poskytnutých výjimkách má Rada povinnost informovat členy na nejbližší valné hromadě ARZ.

Výjimky nesmí vést k dlouhodobému oslabení hodnot, cílů ani důvěryhodnosti systému regionálních značek.

ČLÁNEK 8

Přílohy a regionální specifikace

8.1 Jednotnost a regionální diferenciace

Tyto Zásady jsou společné pro všechny regionální značky v rámci systému ARZ, a tvoří závazný rámec pro celý systém regionálního značení.

8.2 Regionální přílohy

Konkrétní certifikační kritéria a sazebník poplatků jsou upraveny v regionálních přílohách, které pro svůj region vydává příslušný regionální koordinátor v souladu s těmito Zásadami. Regionální přílohy musí respektovat cíle a hodnoty vymezené v čl. 1 těchto Zásad.

8.3 Veřejná přístupnost

Aktuální znění těchto Zásad i všech regionálních příloh je trvale a bezplatně přístupné na webovém portálu systému regionálních značek www.regionalni-znacky.cz v sekci příslušné regionální značky.

ČLÁNEK 9

Závěrečná ustanovení

Tyto Zásady představují základní a závazný rámec systému regionálních značek a vymezují principy, role, odpovědnosti a základní procesy certifikace v rámci ARZ

Zásady mají charakter rámcového koncepčního dokumentu. Podrobnosti k jejich aplikaci, certifikační kritéria, metodické postupy a smluvní dokumentace musí být s těmito Zásadami v souladu a jsou upravovány v navazujících prováděcích a metodických dokumentech ARZ.

Tyto Zásady jsou závazné pro ARZ, regionální koordinátory, certifikační komise a držitele oprávnění užívat regionální značku.

Tyto Zásady byly schváleny Radou ARZ dne 16. 2. 2026 a nabývají účinnosti usnesením Valné hromady ze dne 10. 6. 2026.

Dnem nabytí účinnosti těchto Zásad se nahrazují předchozí verze Zásad pro udělování a užívání regionálních značek. Smlouvy o užívání regionálních značek uzavřené přede dnem nabytí účinnosti těchto Zásad zůstávají v platnosti a řídí se zásadami účinnými v době jejich uzavření.